

Boehmer Trage. 1798 nr. 1^d ist hinter } eingekleben
1798 nr. 4^b statt " }
" nr. 1^c

946
XIV
5
D. FRIDERICVS LVDOVICVS
KREYSIG

PATHOL. ET CHIRVRG. PROF. PVBL. ORD. VIC.

FACVLTATIS MEDICAE WITTEBERGENSIS

H. T.

DECANVS

DISSERTATIONEM INAVGVRALEM

DIE XX. OCTOBRIS MDCCCXCVI.

H. L. Q. C.

HABENDAM

INDICIT.

---

*Momenta quaedam vitae vegetabilis cum animali con-
venientiam illustrantia exponuntur.*

PARS II.

In specimine ante paucas septimanas edito corporum vegetabilium tum quoad materiae, ex qua constant, naturam, tum quoad eisdem formationem in vniuersum cum animali corpore conuenientiam exposuimus; restat igitur, vt, quod promissimus, nunc ostendamus, vtrumque sic dictum organicum naturae regnum tum hac ipsa sua organica compositione, tum vero phaenomenis huius ministerio edendis, quorum complexum vitam appellamus, inter se conuenire. Notandum igitur est, omnia omnino corpora organica instrumentis plus minus compositis instructa esse, quorum beneficio nutrimentum suum tum ex organica tum ex inorganica rerum natura quaerunt, in se suscipiunt, susceptum mutant, in propriam naturam vertunt, per totum corpus vehunt, ex communi humore nutritiuo hic parato tum alios humores separant et elaborant, tum substantiam solidam proprii corporis vel augent, vel conseruant, vel deperditam reparant, denique noua eiusdem indolis indiuidua ex se ipsis procreant. His ipsis rebus tum a rudibus naturae corporibus quam maxime distinguuntur, tum inter se egregie conueniunt.

De his igitur phaenomenis, quae, cum omnibus corporibus organicis, certis sub conditionibus, nempe dum viua ea appellare licet, competant, essentialia vitae phaenomena vocare placet, eorumque conuenientia in animali et vegetabili regno momenta quaedam adhuc vberius exponere lubet. Et primum quidem plantas vasis instructas esse diuersi generis, quorum beneficio humores per omnes corporis vegetabilis partes vehantur, nemo facile erit, qui dubitet. De eo quidem incerti haerent vegetabilis oeconomiae scrutatores, num vasis adducentibus et reducentibus seu arteriis et venis plantae instructae sint nec ne? quod ipsum tamen accuratissimus aequae ac veridicus nostri aevi obseruator HEDWIGIVS detexisse sibi videtur. a) Quodsi
talis

a) De fibrae vegetab. et animalis ortu, p. 21. 22.

talis non esset humorum in plantis motus, qualis in animalibus magis compositis deprehenditur, inde tamen regni vegetabilis ab animali discrepantia non euinceretur. In inferiorum enim ordinum animalibus humorum motus vix quidem duplici vasorum genere, sed unico absolui, hinc nec proprio sensu circulus nominari posse videtur. Egregie quidem hoc ex Cel. SPALLANZANI obseruationibus elucet, quas in polypis marinis instituit, quorum corpus longitudinem quatuor linearum nunquam superabat. Vidit enim paruam quandam atomorum columnam inde a fundo pedis polyphi vsque ad summam eius partem, quae campanulam refert, extendi; hos vero atomos omni quinta vel sexta minutula a fundo pedis magna cum celeritate superiora versus in mediam campanulae partem intrare, ita vt tandem paucissimae in pede remanerent; facti vero in campanula per aliquot secundas motu aliquo quasi ebullientis aquae, eas iterum per eandem viam redire seu ad fundum pedis iterum descendere; post breuem deinde hoc in loco moram denuo ascendere et iterum descendere, huncque alternantem descensum et ascensum summo cum ordine et constantia absolui. b) Ea igitur analogon circulationis humorum in simplici corpore organico, quod ad animale regnum referendum esse omnes consentiunt. Vix igitur haec in re tantopere a se inuicem differre videntur plantae ab animalibus, vt conuenire hoc respectu vtrumque regnum potius exillimandum sit.

Transeo ad nutritionis negotium, quod ipsum etiam in vtroque regno mirum in modum conuenit. Notissimum enim est, plantae nutrimenti sui elementa ab extus peculiaribus in hunc usum exstructis organis in se suscipere, digerere atque in propriam substantiam conuertere. Videntur quidem plantae haec in re duplici respectu ab animalibus differre, primo, quod pluribus punctis nutrimentum hauriunt, altero, quod non nisi ex inorganico naturae regno nutritionis principia petunt; horum vero prius vix ita comparatum esse videtur, vt essentialem, vt dicunt, plantarum, qua ab animalibus dissent, differentiam constituere possit; alterum vero illud, nescio,

b) SPALLANZANI *Reisen in beyde Sicilien etc.* 4ter Band, Cap. 28. p. 242 sq.

an prerogatiua potius plantarum, qua animalibus praecellunt, sit aestimanda. Haec enim non nisi res ex organico regno desumptas in proprium nutrimentum vertere possunt, quarum mixtio ab ea propriae substantiae non multum abhorret; hinc quodammodo praeparatum iam nutrimentum accipiunt; plantae vero, quod BOYLIVS iam detexit et recentiorum diligentia confirmavit, vix alia re, quam aëre et aqua pura indigent, vt nutriantur. Ex paucis principiis, acidificante nempe carbonis et basi aquae, diversissimae indolis et fluidas et solidas partes sibi ipsis componunt. c) Solum vero, in quo radicant, tantum abest, vt aliud quicquam iis praebet, quam sedem et stationem, vt duriores arborum species, v. c. quercus ilex, rubus idaeus, fruticosus etc. inter saxa, laete crescant, vel plantae experimenti causa in quarzo ruditer comminuto collocatae nutriantur et florescant. d) Quid? quod adeo iam progressa est chemia, vt rationem, qua plantae ex aëre et aqua sese nutriant, probabili ratione explicare ausa sit. Scilicet hydrogenium ex aqua, quod in ipsis decomponitur, hauriunt idque ita figunt, vt basia olei, mucilaginis, aliarumque partium in plantis obuiarum constituat; maxime autem hoc principium cum carbonico, quod tum ex aëre atmosphaerico tum vna cum aqua, cui utriusque sub forma aëris acido-carbonici inest, suscipiunt, coniungi videtur. Oxygenium vero, quod ex aqua et aëre in iis ipsis decompositis liberum redditur, partim, vt mox videbimus, excernitur, partim cum carbonico principio coniunctum in substantiam plantarum conuertitur. Quae quidem si accuratius consideramus, plantas omnino, quae paucis ex elementis nutrimentum suum sibi ipsis componunt, hac ipsa virtute digerente animalibus praecellere fatendum est. Interim vero notandum est, ex institutis nuperrime experimentis e) concludendum esse videri, et animalibus maxime minus compositis virtuti.

c) videas DE HUMBOLD I. c. §. II. DE VSLAR I. c. p. III. HOFFMANN in GREEN'S *Journal der Physik*, 3ter Band. ABERNETTY'S *chirurg. u. physiol. Versuche*, a. d. Engl. von BRANDIS, Leipzig. 1795. p. 75-100 etc.

d) DE VSLAR I. c. p. 113.

e) ABERNETTY I. c. p. 96.

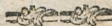
virtutem hanc non prorsus esse denegandam, ex simplicissimis, (qualia nobis certe esse videntur,) elementis nutrimentum suum sibi parandi, ita ut ne hac ipsa quidem re inter utrumque regnum tantum assumendum esse videatur discrimen.

Quemadmodum porro animalia ex communi humorum fonte alia separant, vel excernenda, vel vsui cuidam in corporis oeconomia destinata, sic in plantis etiam eiusmodi secretiones et excretiones animaduertuntur. Ex vno enim eodemque humore ex radice in corpus assurgente diuersae indolis humores, quos in vna planta obseruamus, tum ope vasculorum tum in corporibus glandulosis et folliculis feceruntur. f) Num vero aliqua quasi excretionem stercoream per radices expedienda plantae gaudeant, ut nonnulli voluerunt, g) dubitandum quidem eo magis videtur, quo simpliciora nutrimenti eorum elementa esse scimus. h) Certum vero atque comprobatum est, folia plantis eundem in finem ac pulmones animalibus data esse illasque aëre atmosphaerico eadem, ac animalia, ratione, uti, inspiratione eum suscipere, intus decomponere, deinde vero etiam principia aëriformia quaedam eorundem foliorum ministerio expirare. In ipso autem hoc respiratio- nis negotio plantae cum his animalibus conueniunt, quae aquam respiratione in se suscipiunt eiusque in corpore decompositae partem reliquam alio, quam quo ingressa erat, loco eiciunt. In eo tantummodo haec plantarum exspiratio ab ista animalium differt, quod, quantum quidem scimus, haec omnia, vel aërem vel aquam solam inspi- rant, eam semper harum materiarum partem, quae oxygenium vocatur, in usum suum conuertunt, reliquas vero iterum expirant, planta- rum vero pleraeque hoc ipsum principium, maxime radiis solis expo- sitae, expirant; et non solum aërem sed etiam aquam inspirant; inter- rim vero magna inter plantas, expirationis ratione habita, obseruatur diuersitas. Sunt enim omnino quaedam inter ea, quae omne, quod aëri

f) Cel. HEDWIG de fibrae vegetab. etc. p. 22. etc. et in annotationibus ad Cl. DE HUMBOLDT fragmenta supra cit. p. 157.

g) Cl. DE HUMBOLDT l. c. p. 116. DE VESLAR l. c. p. 80. etc.

h) vid. Cl. HEDWIG annot. ad fragmenta DE HUMBOLDT p. 154. §. II.

aëri et aquae inest, oxygenium retinent et hydrogenium expirant; omnes vero, quae luci expositae oxygenium excernunt, noctis tamen tempore aërem acido-carbonicum expiratione reddunt. i)

Aliud phaenomenon, quo organica corpora tum inter se conveniunt, tum a mortuis distinguuntur, in *propagatione* cerni diximus; maxima autem et in hoc negotio inter vtrumque regnum obseruatur conuenientia. Et primo quidem aut diuisione aut noua generatione corpora vtriusque multiplicantur. Generatio in vtroque duplicis sexus combinatione absoluitur; maxima adeo spermatis masculi in plantis et animalibus analogia, k) eiusdemque in genitalia feminea diuersae speciei applicatione in vtroque regno hybridae species exsurgunt, quae paterni materni corporis formam coniunctam gerunt; denique, vt plura taceam, in vtroque etiam hermaphroditae obseruantur. l)

Si quae est hac in re inter vtrumque regnum differentia, ea quidem ex Cl. HEDWIGII sententia m) in eo veritatur, quod plantae, coitu peracto, genitalia sua simul perdant eaque, vt denuo eundem actum celebrari possint, renouari debeant, cum e contrario animalia iisdem semper organis ad hunc actum vtuntur, nec vquam nouis eiusdem indolis donentur.

Denique maximam etiam in partibus maioribus, quae deperditae fuerunt, reparandis in vtroque regno analogiam deprehendimus, n) eaque tanta est, vt durius quoque lignum, non minus ac ossa animalium, vbi destructum fuerat, reparari posse videatur. o)

Sed

- i) GIRTANNER *Anfangsgründe der antipblogist. Chemie*, p. 234. DE HUMBOLDT l. c. §. II.
 k) Cl. HEDWIG de fibrae veget. et anim. ortu, p. 12.
 l) Cl. DE VSLAR l. c. p. 81.
 m) *Leipziger Magazin* anni 1784. p. 215 seq.
 n) Cl. DE VSLAR l. c. p. 83 seq.
 o) Cl. HEDWIG in annotat. ad librum supra cit. Cl. DE HUMBOLDT p. 154.

Sed haec sufficiant. Commendandus quippe nunc est

V I R

PRAENOBILISSIMVS ATQVE DOCTISSIMVS,
IOANNES GEORGIVS DVEMICHEN

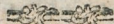
IVTREBOCO SAXO

MEDICINAE CANDIDATVS,

quem de vita sua sequentem in modum exponentem audiamus.

*E*go, IOANNES GEORGIVS DVEMICHEN, anno huius seculi sexagesimo quinto, die quarto Iunii natus sum in Suburbio Iutreboci, Neumark dicto. Pater mihi est GEORGIVS DVEMICHEN, tunc temporis ibi scultetus, nunc autem Hohenverbigii caupo; mater autem mea, IOANNA LOVISA, e gente MELISIA. Quos optimos atque probos parentes superstites adhuc mihi gratulor, cum ii in me rite educando et christianae religionis principiis imbuendo omnem nauerint operam. Primus vero praeceptor mihi fuit KVRZREY, Suburbii iamiam dicti ludimoderator. Anno aetatis meae decimo quinto in Gymnasium Iutrebocense me contuli ibique Collegae tertii HEINSII, WEBERI Correctoris, FINGERI nunc Diaconi, et Rectoris DISINGII institutionibus non sine usu fructus sum. Deinde Lyceum Lubbenense per quatuor annos frequentavi, quo temporis spatio HARTVNGIVS Corrector, SVTTINGERVS, Rector, qui mihi fuerunt praeceptores amantissimi, latinam, graecam et hebraicam linguam potissimum me docuerunt. Anno millesimo septingentesimo nonagesimo Vniuersitatem literariam Vitebergensem salutavi et a Rectore Magnifico, Exp. D. BOEHMERO, in studiosorum numerum receptus sum. Hic Excell. KLOTZSCHII institutione priuatissima in philosophia usus sum, et cum ab initio animum ad theologiae studium applicassem, S. V. REINHARDVM, non solum philosophiam, verum etiam theologiae dogmaticam et moralem tradentem, audiui. Exc. SCHROECKHII vero praefectionibus historiae reformationis et vniuersalis, nec non Exc. MATTHAEI collegio exegetico in Euangelium Marci, et DRASDO, nunc praepositi et Superintendentis dioeceseos Kembergensis, collegio hebraico in Genesim et graeco in Epistolam Pauli ad Corinthios interfui. Deinde vero, mutato consilio, medicinae me totum dare consilium et apud animum constitui et primo, et maiori cum fructu Professorum collegiis interesse possem, C. WITTICH

et

et C. VOGTII, nunc Professoris dignissimi, institutionibus privatissimis usus sum. Tunc autem ex ore Exc. Prof. TITII historiam naturalem et physicam experimentalem percepi. Exp. D. BOEHMERI praelectionibus therapiae generalis cum materia medica coniunctae et medicinae Clinicae, nec non eius collegio disputatorio intersui; b. Exp. NÜRNBERGERVS oeconomiam vegetabilem, botanicam theoreticam aequè ac practicam in horto academico; deinde anatomicam et artem cadauera secandi, denique physiologiam, splanchnologiam pathologicam, atque doctrinam de vulneribus me docuit. Exp. TITIVS pathologiam, chemiam, chirurgiam et politiam medicam mihi tradidit, praeterea collegio eiusdem disputatorio et examinatorio intersui. Exp. LANGGVTHIO in osteologia, in praelectionibus de morbis mulierum, in arte obstetricia et in doctrina de fasciis doctore usus sum. Exp. POSEWITZ, nunc Prof. Gissenensis, doctrinam de fasciis chirurgicis et arteriologiam mihi explicavit. Exp. FRENZEL autem anthropologiam et artem veterinariam mihi exposuit. Tandem patribus academiae conscriptis pro beneficio Vateriano, quam munificentissime in me collato, gratias ago habeoque quas possum maximas, et ut per longissimam annorum seriem prosperrima incolumitate fruantur, ex intimo corde exopto.

Clarissimus hic Candidatus, qui, peracto studiorum cursu, iam ante hunc annum examen pro Candidatura, quod vocant, non sine laude superavit, dignus ab ordine nostro iudicatus est, cui, quos humanissime nunc a nobis petit, maiores in medicina, neipse Licentiatum honores tribuerentur. Quem in finem Dissertationem:

De Mammarum Praesidiis, post Partum,

Praeside Viro Experient. Excellent. D. GEORGIO RVDOLPHO BOEHMERO, Therap. Profess. P. O. Academiae nostrae Seniore Grauiissimo, Collega et Fautore Summe Colendo, die proximo Iouis, i. e. 20. Octobris, contra dissentientium obiectiones defendet. Quam solennitatem ut praesentia sua splendidiorem reddere velint, RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, COMITES ILLUSTRISSIMOS, GRAVISSIMOS VTRIVSQUE REIPUBLICAE PROCERES, nec non GENEROSISSIMOS et PRAENOBILISSIMOS VNIVERSITATIS NOSTRAE CIVES, OMNESQUE OMNINO LITTERARVM FAVTORES obseruantissime rogamus. Die 15. Octobris A. R. S. c180cccvi.

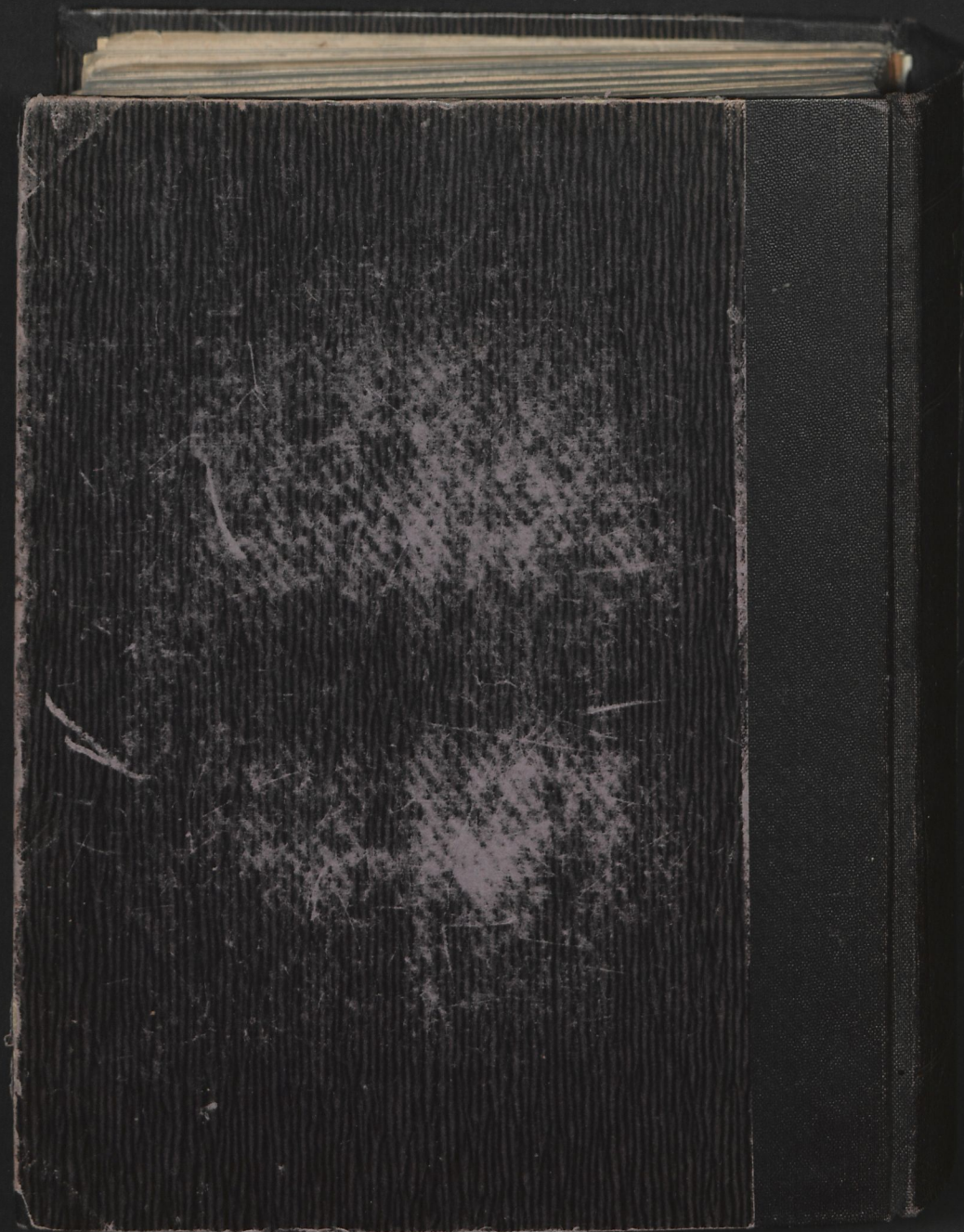
Wittenberg, Diss., 1796-98
vd18

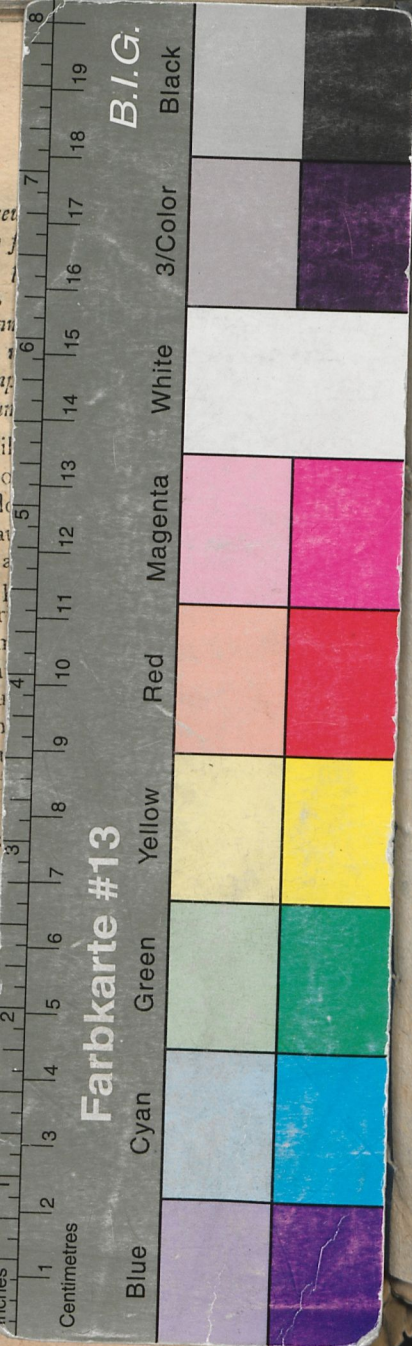

f

Sb.

D. FRIDERICVS LVDOVICVS
KREYSIG

PATHOL. ET CHIRVRG. PROF. PVBL. ORD. VIC.

FACVLTATIS MEDICAE WITTEBERGENSIS

H. T.

DECANVS

DISSERTATIONEM INAUGVRALEM

DIE XX. OCTOBRIS MDCCCXCVI.

H. L. Q. C.

HABENDAM

INDICIT.

Momenta quaedam vitae vegetabilis cum animali con-
venientiam illustrantia exponuntur.

PARS II.